

Notă informativă la proiectul de lege privind drepturile copilului

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul a fost elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul aprobării unei noi legi privind drepturile copilului și abrogarea Legii actuale nr. 338/1994 privind drepturile copilului reieșind din necesitatea îmbunătățirii prevederilor acesteia, în conformitate cu prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului a fost adoptată de către Adunarea Generală a ONU la data de 20 noiembrie 1989 și a adus schimbări importante din momentul ratificării ei de către Republica Moldova din 12 decembrie 1990 și în mod deosebit din momentul ce a intrat în vigoare la 25 februarie 1993. Aceasta reprezintă tratatul în domeniul drepturilor omului cu cea mai largă ratificare din istorie.

Totodată, Republica Moldova a ratificat toate 3 protocoale facultative ale Convenției în cauză: *Protocolul facultativ referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, Protocolul facultativ cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate și ultimul, cel mai recent în anul 2022, Protocolul Facultativ cu privire la drepturile copilului privind procedura de comunicare.*

Convenția ONU privind drepturile copilului exprimă mai mult decât orice alt document, întregul spectru al drepturilor omului – civile, politice, economice, sociale, culturale – și prevede o dezvoltare completă a potențialului copilului într-o atmosferă de demnitate și justiție. Toate drepturile exprimate în Convenție sunt importante și necesare, se susțin reciproc fără să fie posibilă realizarea unei ierarhizări. În Convenție, drepturile copilului sunt clare, concrete și accesibile înțelegerii, iar prin aceasta este satisfăcută o primă condiție în procesul respectării lor.

Convenția acordă o importanță deosebită familiei, acesteia revenindu-i responsabilitatea principală în îngrijirea și protecția copilului. Datorită vulnerabilității lor, copiii necesită îngrijire și protecție specială, Convenția punând accentul pe:

- necesitatea protecției juridice și de altă natură a copilului înainte și după naștere;
- importanța respectului pentru valorile culturale ale comunității copilului;
- rolul vital al cooperării internaționale în realizarea drepturilor copilului.

Orice stat care semnează și ratifică Convenția se obligă să aplice integral și corespunzător standardele juridice în domeniul promovării și protecției drepturilor copilului.

Republica Moldova ulterior ratificării Convenției ONU privind drepturile copilului, a adoptat în anul 1994 Legea nr. 338 privind drepturile copilului, care reflecta la acel moment cele mai principale prevederi ale Convenției în cauză și continuă să reprezinte actul de pornire a spectrului larg de acte normative orientate spre protecția fiecărui copil din Republica Moldova.

Legea nr. 338/1994 privind drepturile copilului vizează toți copiii din Republica Moldova, numărul cărora conform datelor Biroului Național de Statistică, la 1 ianuarie

2023 a constituit 539,4 mii sau 21,5% din numărul total al populației cu reședință obișnuită.¹

Totodată, deși Republica Moldova a cunoscut progrese considerabile în dezvoltare per general și în sistemul de protecție a copilului în special, în acest sens fiind operate un șir de modificări legislative și normative (noi terminologii, noi servicii, noi abordări ale noilor provocări apărute odată cu trecerea timpului, etc.) Legea nr. 338/1994 a suferit din 1995 până în prezent doar 5 modificări.

Astfel, Ministerul Muncii și Protecției Sociale în calitate de autoritate centrală pentru protecția copilului, care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului și totodată este responsabil de elaborarea rapoartelor naționale periodice privind aplicarea la nivel național a Convenției cu privire la drepturile copilului, recunoscând necesitatea asigurării unui cadru normativ actual, complex, eficient și totodată să care să corespundă prevederilor principalul act internațional în domeniul protecției copilului a elaborat proiectul de lege în cauză, care să corespunde atât cerințelor legislative internaționale cât și naționale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul în cauză nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege în cauză a fost elaborat în scopul racordării prevederilor Legii nr. 338/1994 privind drepturile copilului la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

Deși, Legea nr. 338/1994 reflectă în mare parte prevederile Convenției în cauză, acestea necesită a fi revizuite și îmbunătățite în contextul corespunderii acesteia cu situația actuală a copiilor din Republica Moldova, pentru a servi cu adevărat ca un act legislativ de bază în domeniul protecției copilului.

Prevederile actuale ale Legii nr. 338/1994 reflectă vag direcțiile prioritare ale statului în domeniul protecției copilului, iar multe prevederi și-au pierdut deja actualitatea (spre exemplu: "Art. 23 Întreținerea copiilor în instituții de stat pentru copii"; "Art. 29 Ocrotirea drepturilor copilului în instituțiile educative speciale", etc.)

Astfel, în noua Lege privind drepturile copilului au fost introduse prevederi noi cu referire la:

- principalele definiții din domeniul protecției copilului (copil, interesul superior al copilului, bunăstarea copilului, etc.);
- elucidarea principiilor de asigurare a drepturilor copilului;
- fiecare drept al copilului este descris pe deplin, conform Convenției ONU cu privire la drepturile copilului;
- textului legii conține articole noi, spre exemplu art. 11 și 12 ce vizează dreptul copilului la libera exprimare și la opinie;
- proiectul noii legii nu mai include prevederile din Legea nr. 338/1994 care contravin principiilor și strategiilor actuale de protecție a drepturilor copilului în Republica Moldova (spre exemplu: plasamentul copiilor în instituții de tip rezidențial);
- proiectul noii legi conține un limbaj actual care este folosit de toți actorii cu competențe în domeniul protecției copilului și în toate domeniile tangențiale, etc.

¹ https://statistica.gov.md/ro/situatia-copiilor-in-republica-moldova-in-anul-2022-9578_60434.html

În acest context, ținând cont că prevederile Legii nr. 338/1994 a suferit modificări majore, în conformitate cu prevederile art. 66, alin. (2), lit. c) a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative se impune necesitatea abrogării acesteia.
5. Fundamentarea economico-financiară
Adoptarea proiectului de lege privind drepturile copilului nu va necesita alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul nu prevede introducerea modificărilor în alte acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului legii a fost plasat pe portalul www.particip.gov.md
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul legii urmează a fi supus expertizei Centrului Național Anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Nu se aplică.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul legii urmează a fi supus expertizei Ministerului Justiției.
11. Constatările altor expertize
Nu se aplică.

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA